

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA
ARMÁDNÍ MUZEUM ŽIŽKOV

KONEC VÁLKY A OSVOBOZENÍ

Pracovní list pro žáky ZŠ

.....
jméno žáka

Ahoj holky a kluci,
právě držíte v ruce pracovní list k tématu „Konec války a osvobození“.
Do tohoto listu si zapisujte odpovědi, které najdete ve vitrínách expozice
„2. světová válka 1939-1945“.

ČESKÉ ZEMĚ PŘED KONCEM VÁLKY

Význam Protektorátu Čechy a Morava stoupal úměrně s likvidací německého průmyslu na území Německa. Šlo především o využití zbrojních továren, které byly Spojenci v Německu zničeny či těžce poškozeny. Udržení tohoto prostoru dávalo Německu možnost pokračovat v ústupových bojích především proti Rudé armádě. Na sklonku války protektorát ve všech směrech zaopatřoval téměř milion příslušníků německé armády.

POSTUP RUDÉ ARMÁDY

Koncem roku 1944 osvobodila sovětská vojska po těžkých bojích východní část Československé republiky. Odpor nacistů však neustával. Operacemi na území ČSR byla pověřena tři vojenská uskupení (fronty), kterým veleli maršálové Koněv a Malinovskij a generál Rybalko. Tato uskupení uskutečnila od září 1944 do května 1945 celkem šest vojenských operací. Nejvýznamnější byly bratislavsko-brněnská, ostravská a pražská operace. Při osvobození ČSR celkem padlo na 144 000 sovětských vojáků.

POSTUP AMERICKÝCH SIL

Dne 18. dubna 1945 překročily bývalé západní hranice Československa jednotky americké 3. armády pod velením generála George Smithe Pattona. Ačkoliv byl Patton připraven postupovat směrem na Prahu, nemohl tuto operaci uskutečnit. Po jednání se sovětskou stranou, která si osvobození hlavního města nárokovala, byl nucen zaujmout postavení na předem dohodnuté linii, kterou tvořily města Karlovy Vary-Plzeň-České Budějovice. Američané tuto dohodu přísně dodržovali. Sověti jim totiž slíbili, že po kapitulaci Německa na oplátku vstoupí po boku USA do války s Japonskem.

ČESKÉ KVĚTNOVÉ POVSTÁNÍ

S povstáním českého lidu proti německým okupantům se ve strategických plánech spojenců počítalo od počátku války. O jeho průběhu však mezi představiteli londýnské exilové vlády a Moskvou panovaly neshody. Zástupci různých odbojových složek se spojili pod hlavičkou České národní rady. Nenávist českého obyvatelstva vůči okupantům a blížící se Rudá armáda způsobily, že povstání vypuklo spontánně. Jako první povstali vlastenci 1. května 1945 v Přerově a postupně se povstání šířilo do dalších měst. Dne 5. května povstala Praha, vedení se ujala Česká národní rada. Němci však postupně získávali díky lepší výzbroji a válečným zkušenostem převahu. Po tvrdých bojích německá strana kapitulovala do rukou představitelů České národní rady. Sovětské tanky přijely do Prahy, kterou očistily od zbytku Němců, o několik hodin později.

Kolik barikád přibližně Pražané postavili?

.....

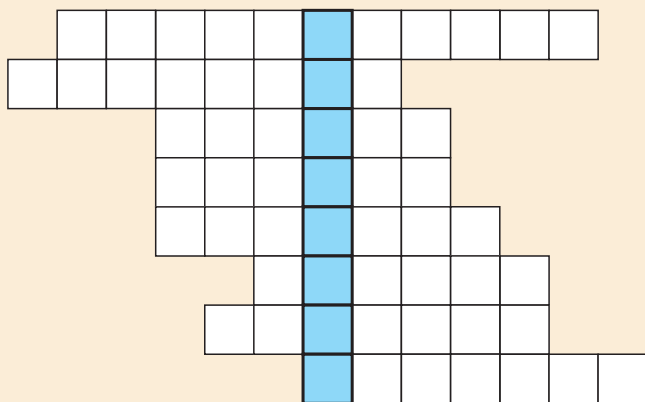
Kde v Praze probíhaly jedny z nejtěžších bojů?

.....

Víš, jak se jmenoval generál, který za Pražského povstání převzal postupně velení nad povstalci? Karel (pokračování najdeš v tajence).

Tato osobnost byla činná jak v I. tak II. odboji - za 1. světové války vstoupila do legií v Rusku a zúčastnila se i nejslavnější bitvy našich legií, bitvy u Zborova. Za 2. světové války byla členem odbojové organizace Obrana národa.

1. Název českých zemí po připojení k Německu.
2. Totalitní režim v Německu v letech 1933-1945.
3. Měsíc, ve kterém proběhlo české povstání.
4. Vůdce Třetí říše.
5. Místo, u kterého padly poslední výstřely 2. světové války.
6. Velitel americké 3. armády.
7. Název vládního programu, který se týkal uspořádání nových poválečných poměrů v ČSR.
8. Ruský generál a jeden z velitelů sovětských vojsk.

Kolik Čechů přibližně zahynulo při Pražském povstání?

.....

KOŠICKÝ VLÁDNÍ PROGRAM

O uspořádání nových poválečných poměrů v Československu se vedly spory mezi londýnskou exilovou vládou a Moskvou. Zásadní otázka obnova republiky v předmnichovské podobě však byla oběma stranami přijata. Výsledkem složitých jednání byla dohoda o první vládě Národní fronty Čechů a Slováků, kterou obsahoval Košický vládní program. V něm byly popsány nejdůležitější úkoly, které bude nucena řešit budoucí vláda: zahraniční politika, rovnoprávnost Čechů a Slováků, potrestání kolaborantů a zrádců, pozemková reforma, zestátnění důležitých průmyslových podniků, atd.

Součástí Košického vládního programu byla i tzv. národní očista. Zjisti, čeho se týkala.

.....

.....

Zapiš si alespoň 2 jména osob, které byly Národním soudem odsouzeny k trestu smrti a následně popraveny.

.....

KAPITULACE NĚMECKA

Ve dnech 6. a 8. května byla Praha pod velkým německým tlakem. V této situaci pomohli povstalcům příslušníci Ruské osvobozené armády, které velel generál Vlasov. Tvořili ji bývalí sovětsí váleční zajatci, kteří měli po boku nacistů bojovat proti bolševickému Rusku. Česká národní rada však jejich další pomoc odmítla a z obav ze zničení Prahy uzavřela s Němci dohodu umožňující jejich odchod na západ. Přesto se v Praze dále bojovalo, čemuž učinil přítrž až příchod Rudé armády dne 9. května. Poslední výstřely padly 12. května u Slivice, poté se Němci definitivně vzdali.